

UiO • **PluriCourts** – The Legitimacy of the International Judiciary
University of Oslo

Rett til miljøinformasjon – bare når det passer myndighetene?

Foredrag for Naturressursgruppa, 17/6-2015

Ole Kristian Fauchald

PLURI
COURTS

Established by
the Research Council
of Norway

ff Norwegian
Centre of
Excellence

Hvorfor av interesse?

- Kommunikasjonsrådgivere – «spin doctors»?
 - Vilkårene for undersøkende journalistikk
 - Avdekke reelle effekter av vedtak
 - Synliggjøre uenigheter
 - Bidra til offentlig debatt
- Utfordringen med «diffuse» miljøproblemer
- Betydning for forskere
 - Økt fokus på (effekten av) virkemidler
 - Skal vi heller utnytte våre kontakter?

Nyttige kilder til informasjon

- miljostatus.no
- [Naturbase](#)
- [Naturindeksen](#)
- [Artdsatabanken](#)
- [Miljøvedtaksregisteret](#)
- [Andre databaser og kart](#)

Søk i postjournal www.oep.no

Regjeringen.no Regjeringen Solberg Departementene

BOKMID | NYTTISK | SA

Logg inn Hjelp

OFFENTLIG ELEKTRONISK POSTJOURNAL

En tjeneste fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet

a a a Bestillingskur

Avansert søk [Enkelt søk](#) [Kronologisk søk](#) [Din side](#)

Fyll ut ett eller flere søkefelter

Velg dato og datatype:	☐ Siste uke ☒ Siste måned ☐ Siste år ☐ Alle år ☐ Fra og med [dd.mm.åååå] <input type="text"/> .. til og med <input type="text"/> .. ☒ Dokumentdato ☐ Journaldato ☐ Publiseringsdato
Sakstittel/dokumenttittel:	<input type="text"/> ☒ Begge ☐ Sakstittel ☐ Dokumenttittel
Saksnummer:	<input type="text"/>
Dokumentnummer:	<input type="text"/>
Avsender/ mottaker:	<input type="text"/> ☒ Begge ☐ Avsender ☐ Mottaker
Dokumenttype:	Alle <input type="button" value="v"/>
Unntaksgrunnlag dokument:	<input type="text"/>
Arkivkode:	<input type="text"/>
Velg en eller flere virksomhet(er):	☐ Velg alle <input type="text" value="Velg en eller flere virksomhet(er):"/>
Legg til over- og underliggende virksomheter	☐

Hvordan fungerer OEP?

- Etablert i mai 2010 for å gjøre dokumenter lettere tilgjengelig
- Bruk ble evaluert i 2011:
 - 156 000 innsynsbegjæringer
 - Mest brukt i yrkessammenheng 61% (mer enn halvparten journalister, bare 2.9% var forskere), private 28%, NGOer 7%.
 - Stor andel gjentatte brukere 80%
 - 76% av respondentene ga uttrykk for at oppfølgingen var tilfredsstillende eller bedre
- KLD: 18 815 innsynsbegjæringer siden 2010, 103 669 dokumenter i basen
- Miljødirektoratene: 32 609 innsynsbegjæringer, 245 652 dokumenter

Noen problemstillinger

- Hva arkiveres? Arkivlova og forskrift om offentlige arkiv
 - Skriftliggjøring og intern kommunikasjon
 - «Støy» – arkivering av «uinteressante» dokumenter
- Når blir informasjonen journalført?
 - Forsinket journalføring i sensitive saker?
- Kan dokumenter forsvinne fra journalen?
- Forhåndsklassifisering av dokumenter som unntatt offentlighet?

Forhåndsklassifisering?

- Hva med miljøinformasjonsloven?

Velg kolonner ?											
Sakstittel	Dokumenttittel	Saksnummer	Dokumentnummer	Virksomhet	Dokumentdato	Journaldato	Publiseringsdato	Avsender/mottaker	Unntaksgrunnlag dokument	Arkivkode	Bestill
Grunneierstyrt forvaltning av verneområder	Grunneierstyrt forvaltning av verneområder	2014/5644	1	JD	04.10.2014	06.10.2014	22.10.2014	FRA: Klima- og miljødepartementet			Legg i kurv
Sundvolden-erklæringen - forvaltning og vern	Henvendelse om grunneierstyrt forvaltning	2013/4243	11	KLD	31.10.2014	06.11.2014	10.11.2014	TIL: Hardangervidda grunneigersamskipnad (HG)			Legg i kurv
Grunneierstyrt forvaltning av verneområder	Forvaltning av Hardangervidda	2013/4348	4	KLD	18.06.2014	24.06.2014	26.06.2014	TIL: Hardangervidda Grunneigersamskipnad Ordførerutvalget på Hardangervidda			Legg i kurv
Grunneierstyrt forvaltning av verneområder	Forvaltning av Hardangervidda	2013/4348	6	KLD	30.06.2014	30.06.2014	02.07.2014	FRA: Hardangervidda Grunneigersamskipnad Fjellstyra på Hardangervidda Ordførerutvalet Hardangervidda			Legg i kurv
Grunneierstyrt forvaltning av verneområder	Forvaltning av Hardangervidda nasjonalpark	2013/4348	5	KLD	20.06.2014	01.07.2014	03.07.2014	Internt	Offl. § 14 første ledd		Legg i kurv

OFFENTLIG ELEKTRONISK POSTJOURNAL

En tjeneste fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

Søk ble utført 03.03.2015

Søk på: F.o.m. 03.02.2015 t.o.m. 03.03.2015, Sakstittel: gruveavfall, Dokumenttittel: gruveavfall, i KLD.

Søkeresultat

Sakstittel	Dokumenttittel	Saksnummer	Dokumen tnummer	Virksomhet	Dokumentdato	Avsender/mottaker	Unntaksgrunnlag dokument
Utslipp av gruveavfall i Førdefjorden - Engebøfjellet	Klage på avslag om innsyn 2013/4417-49	2013/4417	51	Klima- og miljødepartementet	19.02.2015	Fra: Naturvernforbundet	
Utslipp av gruveavfall i Førdefjorden - Engebøfjellet	Reguleringsplan for Engebøfjellet	2013/4417	52	Klima- og miljødepartementet	05.02.2015	Til: Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Offl. § 15 1. ledd andre punktum
Utslipp av gruveavfall i Førdefjorden - Engebøfjellet	Engebøsaka. Spørsmål om nasjonale, regionale og lokale interesser versus prosjektselskapet Nordic Minings sine interesser - Reguleringsplan og konsekvensutgreiing for Engebøprosjektet	2013/4417	53	Klima- og miljødepartementet	23.02.2015	Fra: Førde Arbeidarparti	
Utslipp av gruveavfall i Førdefjorden - Engebøfjellet	Nordic Mining - søknad om gruvevirksomhet i Engebøfjellet	2013/4417	55	Klima- og miljødepartementet	13.02.2015	Fra: Miljødirektoratet	Offl. § 15 1. ledd første punktum

Et typisk avslag...

Fra: Hoxtvedt Vidar Fryksten [Vidar-Fryksten.Hoxtvedt@kld.dep.no] p#2

Sendt: 5. juni 2015 12:52

Til: Ole Kristian Fauchald

Emne: SV: Innsynskrav

Bestilling av dokumentet under.

Merinnsyn er vurdert etter offentleglova § 11.

Dokumentet unntas fra innsyn etter offentleglova § 14 1. ledd.

Dokumentet er også vurdert etter miljøinformasjonsloven § 11.

Avslag kan påklages innen 3 uker ihht offentleglova § 31.

Med vennlig hilsen

Postmottak

Klima- og miljødepartementet

Forskjeller mellom offentleglova og miljøinformasjonsloven?

- Videre anvendelsesområde – funksjoner og tjenester
- Plikt til å ha informasjon
- Absolutt rett til visse typer informasjon
- Strengere standard for vurdering av merinformasjon
- Tidsfrister og saksbehandling!
- Forankringen i Grunnloven § 112
- Forankringen i miljøinformasjonsdirektivet (2003/4/EF) og Århuskonvensjonen
 - Betydning for begrunnelse
 - Betydning for tilgang til deler av informasjonen

Rettsmidler ved avslag

- Særregler om klage
 - Det spesielle ved klage over departementsvedtak
 - Miljøinformasjonslovens utvidete anvendelsesområde
 - Tidsfrist for klagebehandling: uten ugrunnet opphold (offl § 32)
- Sivilombudsmannen
 - Tidsproblematikk (min sak tok 2 år og 5 måneder)
 - Fornyet vurdering
 - Myndighetene gis «siste ord»
- Domstolsprøving?
 - Kostnader og tid – finnes det eksempler på bruk mot myndighetene?

Noen problemstillinger

- Har miljøinformasjonsloven blitt effektivt gjennomført i offentlig forvaltning?
- Er det i praksis mulig å få til et «to-sporet» system?
- Har vi tilgang til gode nok rettsmidler?
- Er Århuskonvensjonen godt nok gjennomført i miljøinformasjonsloven?

Regler av særlig interesse i Århuskonvensjonen

- Art. 4:
 - Plikten til å begrunne («reasons»)
 - Unntak fra innsyn er snevert formulert
 - Plikten til å gi innsyn i deler av informasjonen
- Art. 5: Plikt til å sikre at myndighetene har relevant info
- Art. 9(1) og (4) angående rettsmidler:
 - ... person also has access to an expeditious procedure established by law that is free of charge or inexpensive for reconsideration by a public authority or review by an independent and impartial body other than a court of law.
 - Final decisions under this paragraph 1 shall be binding on the public authority holding the information. Reasons shall be stated in writing ...
 - ... adequate and effective remedies, including injunctive relief as appropriate, and be fair, equitable, timely and not prohibitively expensive.

Århuskonvensjonens etterlevelseskomité

Konvensjonens art. 15:

The Meeting of the Parties shall establish, on a consensus basis, optional arrangements of a non-confrontational, non-judicial and consultative nature for reviewing compliance with the provisions of this Convention. These arrangements shall allow for appropriate public involvement and may include the option of considering communications from members of the public on matters related to this Convention.

MoP vedtak I/7 (2002)

Etterlevelseskomiteen

- 8 medlemmer personlig oppnevnt, skal opptre uavhengig
- Kandidater kan nomineres av miljøorganisasjoner
- Valgt ved konsensus eller hemmelig avstemning
- Saker kan bli presentert i form av 1) fremlegg av statsparter, 2) saker bragt inn av sekretariatet, og 3) saker bragt inn av private parter
- Oppgaver ved saker fra private parter:
 - Vurdere om saken oppfyller formelle krav
 - Vurdere om konvensjonskravene er oppfylt
 - Fremme forslag om anbefalinger

Prosedyre

- Muligheter for avvisning:
 - Anonym klager;
 - Misbruk av retten til å bringe inn sak;
 - Vesentlig urimelig sak (manifestly unreasonable);
 - I strid med konvensjonen eller MoP-vedtaket
- Uttømming av interne rettsmidler? Tas i betraktning, med mindre saken vil bli urimelig forlenget eller åpenbart ikke vil gi effektiv oppreisning
- Skriftlig innlegg fra staten som klargjør saken og beskriver hvilke tiltak som er iverksatt
- Kan foreta informasjonsinnhenting i staten (forutsatt samtykke) og holde høringer

Konklusjoner

- Komitéen lager utkast som sendes staten og klager til uttalelse, kommentarer skal tas i betraktning ved utarbeidelse av endelig anbefaling
- Endelig anbefaling oversendes MoP
- MoPs kompetanse:
 - Be om strategi om hvordan staten har tenkt å sikre etterlevelse
 - Utarbeide spesifikke anbefalinger til staten
 - Avgi uttalelse om konvensjonskrenkelse
 - Avgi advarsel
 - Suspendere staters rettigheter og privilegier under konvensjonen

Noen fakta

- Etterlevelseskomitéen møter 4 ganger per år
- Saker: 64% NGOs; 33% private; 3% anonyme; ingen fra sekretariatet, 1 sak fra andre stater
- 105 saker siden oktober 2003
 - 70% tas til behandling, 2 saker (Danmark) avsluttet pga etterlevelse, 2 saker (UK) forenklet behandling
 - Konkludert i 47 saker, krenkelse i 28
 - 28 avgjørelser om krenkelse av MoP til nå
 - Foretar også vurdering av EUs etterlevelse!
 - MoP følger komitéens anbefalinger, definerer tiltak som skal iverksettes innen gitte tidsfrister, og beholder saken åpen til etterlevelsen er tilfredsstillende